

доходах місцевих бюджетів зросла від 16 відсотків у 2016 році до 21 відсотка у 2018 році.

Власні доходи бюджетів ОТГ у розрахунку на одного мешканця об'єднаної громади зросли від 1573 грн у 2016 році до 2202 грн у 2017 році. У тому числі по 10 ОТГ, що функціонують з 2017 року, цей показник зріс у 2,9 рази та становить 2048 грн, а по 26 ОТГ, утворених у 2016 році – на 42,7 % і становить 2241,7 грн. У 2018 році очікується одержати до бюджетів громад власних доходів у розрахунку 2571 грн на одного жителя.

У другому кварталі 2018 року (29 квітня) відбудуться вибори у Дорогичівській та Товстенській об'єднаних територіальних громадах. Згідно з Бюджетним кодексом до кінця поточного року бюджети адміністративно-територіальних одиниць, що увійдуть до їх складу, збережуть діючий зараз статус. З метою прискорення процесу адаптації новоутворених громад до переходу на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом та підвищення ефективності бюджетного процесу в умовах децентралізації вважаємо за необхідне внести зміни до Бюджетного кодексу України в частині можливості відокремлення у поточному році бюджетів об'єднаних територіальних громад, що сформувались у першому півріччі, та здійснити розподіл міжбюджетних трансфертів, передбачених для області, з 01.07.2018 року з урахуванням зміни статусу зазначених бюджетів.

Література

1. Звіт ГУ ДКСУ України у Тернопільській області про виконання місцевих бюджетів Тернопільської області за 2016 рік.
2. Звіт ГУ ДКСУ України у Тернопільській області про виконання місцевих бюджетів Тернопільської області за 2017 рік.
3. Зведений розпис доходів місцевих бюджетів Тернопільської області станом на 01.03.2018 року.

УДК 336. 221

Маршалок Т. Я.,
Тернопільський національний економічний університет

ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ КОЛИВАНЬ

Економіка країни і її розвиток більшою мірою залежать від дій та вчинків уряду країни, проведенням тих чи інших кроків щодо її зростання та стабільного функціонування. Застосування тих чи інших економічних інструментів повинно базуватися на тенденціях попередніх років чи досвіді

інших країн. Доведено, економіка має здатність трансформуватися, змінюватися і саме головне повторюватися.

Варто дослідити, як саме, як часто і наскільки типово повторюється економіка в тій чи іншій країні, як часто трапляється однакова динаміка економічних індикаторів. Зазначимо, що зміни в економіці напряму залежать від фіскальної політики країни, також наголосимо, така залежність має зворотній зв'язок – фіскальна політика залежить від тенденцій в економіці.

У свою чергу, фіскальна політика залежить від обраних політичної та економічної доктрин, економічних тенденцій, цілей уряду щодо розвитку країни та термінів, на який вони орієнтовані – короткостроковий, середньостроковий чи довгостроковий періоди. Варто зазначити, значний вплив на розвиток економіки, а також реалізація того чи іншого типу фіскальної політики напряму залежить від зовнішніх факторів, політичних змін, глобальних державних трансформацій (набуття незалежності країною, зміни політичних векторів, військових конфліктів, втручання інших держав у життя суверенної країни та ін.).

В економічній науці було багато спроб дослідити, яким чином змінюється економіка, що є причиною таких трансформацій, періодичність таких змін і під впливом яких факторів вони відбувалися. Серед найбільш яскравих представників економічної науки, варто виділити праці Ж. Сисмонді і Т. Мальтуса, К. Маркса, А. Гельфанда, Я. Гельдерена і С. Вольфа, які першими у своїх дослідженнях помітили закономірні повторення економічних процесів. Тоді як у працях М. Кондратьєва, С. Кузнеця, К. Жюгляра, Дж. Китчена, вивчено причини і наслідки закономірних повторень в економіці.

Однак, у дослідженнях недостатньо уваги приділено впливу фіскальної політики, дій уряду в сфері застосування податкових, видаткових, боргових інструментів на економічні коливання.

Метою цієї роботи є дослідити, проаналізувати та запропонувати власне бачення на проблему, яка стосується залежності економічних циклів та фіскальної політики, виокремити нові думки щодо вибору моделі фіскальної поведінки при настанні тієї чи іншої фази такого циклу.

Відповідно до економічних термінологічних довідників, економічні цикли – це коливання економічної активності (економічної кон'юнктури), що складаються з періодичних економічних спадів (рецесії, депресії) і економічних підйомів (пожвавленні економіки). Цикли носять періодичний, але, зазвичай, нерегулярний характер.

Отже, відповідно до визначеного, можемо стверджувати, про наявність певних взаємозалежних та обмежених в часі явищ чи процесів в економіці, які повторюються з певною послідовністю. І володіючи певними статистичними даними дозволяють визначити, в якій стадії економічних коливань знаходиться економіка країни.

Зазначимо, що діяльність керівництва держави є визначальною при досягненні успіху країни, а помилки, які були допущені урядом, є критичними для ефективного розвитку. Органи державної влади та безпосередньо суб'єкти господарювання здатні правильно реагувати та пристосовуватися до існуючої економічної ситуації, державні органи влади здатні передбачати та робити ті чи інші кроки задля запобігання кризи. Зокрема, суб'єкти господарювання в фазі піднесення можуть або ж придбавати нові підприємства в галузі нових технологій або розширювати наявний бізнес, тоді як держава в період піднесення здатна підвищити податкове навантаження, збільшити видатки соціального характеру для незахищених верств населення (пенсії пенсіонерам, виплати по догляду за дітьми), однак в цьому випадку знижуються виплати по безробіттю.

При рецесії необхідно реалізувати протилежну політику, зокрема рівень податкового навантаження необхідно знизити, видатки соціального характеру також необхідно коригувати в сторону зростання, щоб забезпечити достатній рівень життя громадян. Закономірно, в цій фазі зростає безробіття, рівень доходів домогосподарств знижується, що породжує необхідність збільшувати видатки держави на підтримання рівня життя населення.

Охарактеризовані кроки та дії держави в сфері фіскальної політики та кроки суб'єктів господарювання при тій чи іншій фазі економічного циклу є основою ефективного розвитку країни. Однак, досить важко передбачити як зміниться стан економіки протягом наступних періодів, зокрема достатньо важко визначити зміни в економічному циклі при дослідженні довгих хвиль, які тривають більше ніж 45 років.

Варто відмітити, фіскальна політика є визначальною при коригуванні економічних показників, за допомогою неї можна впливати на інфляцію, зайнятість населення, споживчу спроможність громадян, діяльність підприємств. Також необхідно виокремити, що так звані автоматичні (вмонтовані) стабілізатори фіскальної політики миттєво реагують на економічні зміни. Вони фактично зразу зменшують рівень перегріву економіки, вилучаючи більшу кількість доходів громадян, та зменшуючи виплати по безробіттю, тим самим стабілізують попит, тоді як при рецесії економіки, зниженні рівня зайнятості, інфляційних процесах, зростання виплат безробітним, через дію прогресивної ставки податку вдається стимулювати попит, стабілізувати купівельну спроможність громадян, що, в свою чергу, дає поштовх до розвитку економіки. Також автоматичні стабілізатори діють в умовах коротких економічних циклів, тоді як економічні коливання на довгих проміжках часу необхідно корегувати за допомогою дієвих ручних інструментів дискреційної фіскальної політики, однак такі дії повинні бути обґрунтованими і на них не повинні впливати дискредитуючі дії інших країн.